

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggie
Saemiedigkie

**ČOAHKKINBEAVDEGIRJI 2023:6
SAMMANTRÄDESPROTOKOLL 2023:6**

§§ 49 - 59

Nuoraidráđđi/Ungdomsrådet

Čoahkkinbeaivi/Sammanträdesdatum

2023-11-23

Åre

SÁMEDIGGI/SAMETINGET

Nuoraidráđđi/Ungdomsrådet

Báiki ja áigi/Plats och tid

ČOAHKKINBEAVDEGIRJI/SAMMANTRÄDESPROTOKOLL 2023:6

2023-11-23

Åre

Torsdag 23 november kl. 09:00-16:30

Mearrideaddjit/Beslutande

Hilda Granberg, čoahkkinjođiheadji/mötesordförande

Johannes Rimpi Heinonen, áirras/ledamot

Ella Karin Nárša, , áirras/ledamot

Iežá oasseváldi/

Övriga deltagare

Marie Louise Allas, čáli/sekreterare

Paragrafat/Paragrafer

49-59

Dárkkisteaddji/Justerare

Johannes Rimpi Heinonen

Vuolláičállosat/

Underskrifter

čáli/sekreterare.....

Marie Louise Allas

Čoahkkinjođiheadji/mötesordförande.....

Hilda Granberg

dárkkisteaddji/justerare.....

Johannes Rimpi Heinonen

Dárkkástus lea diedihuvvon almmuhantávvalis.

Justeringen har tillkännagivits enligt anslag.

Orgána/Organ

Sámedikki Nuoraidráđđi/Sametingets Ungdomsråd

Čoahkkinbeaivi/Sammanträdesdatum

2023-11-23

Ilmmuhanbeaivi/Datum för anslags uppsättande

.....

Beavdegirjji vurkensadji/

Förvaringsplats för protokollet

Sámedikki hálddahus, Giron

Sametingets kansli, Giron

Vuolláičála/Underskrift

.....

Ordförande öppnar mötet / Ságadoalli rahpá čoahkkima.

§ 49 Fastställande av föredragningslista

Ungdomsrådet beslutar

att fastställa föredragningslistan enligt nedan:

- § 49 Fastställande av föredragningslista
- § 50 Valärenden
- § 50.1 Val av justerare
- § 50.2 Val av vice ordförande
- § 50.3 Val av SPR-N ledamöter med ersättare
- § 51 Föregående protokoll
- § 52 Budgetuppföljning t om 31 oktober
- § 53 Rapporter och information
- § 53.1 Rapport från ordförande
- § 53.2 Information kansli
- § 54 SPR-N
- § 55 Motioner
- § 55.1 M 598 Särskilda insatser för att stoppa hatbrott mot renskötseln
- § 55.2 M 602 Samisk naturbetesbaserad renskötsel och samisk traditionell kunskap om hållbart nyttjande av naturen och naturresurserna.
- § 55.3 M 606 Sámi Offelaččat/Samiska vägvisare i Sverige
- § 56 Ungdomspolitisk handlingsprogram
- § 57 Verksamhetsplan
- § 58 Mötesplan / Nästa möte
- § 59 Övriga frågor

§ 50 Valärenden

§ 50.1 Val av justerare

Ungdomsrådet beslutar

att utse Johannes Rimpi Heinonen till justerare.

§ 50.2 Val av vice ordförande

Ordförande föreslår att Johannes Rimpi Heinonen blir vald som vice ordförande.

Ungdomsrådet beslutar

att utse Johannes Rimpi Heinonen till vice ordförande.

§ 50.3 Val av SPR-N ledamöter med ersättare

Val av en ordinarie ledamot, förslag att ordförande väljs på detta möte som ordinarie ledamot. Val av andra ledamot samt bägge ersättare sker efter att fler ledamöter valts till ungdomsrådet.

Ungdomsrådet beslutar

att utse Hilda Granberg till ordinarie SPR-N ledamot

att invänta tills ungdomsrådet har fem valda ordinarie ledamöter, därefter välja ytterligare 1 ordinarie samt två ersättare som SPR-N ledamöter.

§ 51 Föregående protokoll

Dokument

./ - Ungdomsrådets protokoll 2023-08-23

Föredragande: Hilda Granberg

Genomgång av protokoll 2023:5.

Ungdomsrådet beslutar

att lägga protokollen till handlingarna.

§ 52 Budgetuppföljning t o m 31 oktober 2023

Dokument:

./ - Budgetuppföljning t o m 31 oktober 2023

Föredragande: Marie Louise Allas

Ungdomsrådet är tilldelat en årsbudget på 325 000 kronor för 2023.

Budgetuppföljning visar att 240 423 kronor har förbrukats t o m 31 oktober. Det

är 74 % av årsbudget, riktvärde är 83 %. Återstår av årets budget 84 577 kronor.
Aktuell budgetprognos genomgås under mötet.

Ungdomsrådet beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 53 Rapporter och information

§ 53.1 Rapporter från ordförande

Dokument:

./ - Rapport Ordförande

Fördragande: Hilda Granberg

Ordförande redogör enligt bilaga.

Ungdomsrådet beslutar

att lägga informationen till handlingarna

§ 53.2 Information från kansli

Dokument

./ - Kontaktmejl fr o m 23 aug t o m 16 november 2023

Fördragande: Marie Louise Allas

Information om inkommande mejl till ungdomsrådet. All inkommen mejl skickas vidare till ordförande. Ordförande avgör sedan hur ungdomsrådet ska hantera skrivelserna.

Ungdomsrådet beslutar

att lägga informationen till handlingarna

§ 54 SPR-N

Finns inget att rapportera.

Ungdomsrådet beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 55 Motioner

§ 55.1 M 598 – Särskilda insatser för att stoppa hatbrott mot renskötseln

Dokument

- ./.
- M 598 av Marianne Gråik, Lars Miguel Utsi, Marita Stinnerbom, Hanna-Sofie Utsi, Christina Åhrén 2023-02-23, dnr 1.1.8—2023-323
 - Plenumsprotokoll 2023-02-21—23, § 16
 - Styrelseprotokoll 2023-03-28—30, § 58.13
 - Styrelseprotokoll 2023-09.29, § 145.7

Föredragande: Hilda Granberg

Marianne Gråik, Lars Miguel Utsi, Marita Stinnerbom, Hanna-Sofie Utsi och Christina Åhrén har den 23 februari 2023 inlämnat en motion där de yrkar:

- att Sametinget verkar för att lagstiftare och myndigheter inför en skärpt straffskala för brott i samband med olovlig skjutning, djurplågeri, skadegörelse och stöld av renar,
- att Sametinget verkar för att regeringen och de brottsbekämpande myndigheterna vidtar omgående särskilda åtgärder för att i högre grad stävja och klara upp vapenbrott, djurplågeri, stöld, skadegörelse och hatbrott mot renskötare.

Styrelsen beslutade den 28 – 20 mars 2023, § 58.13

- att uppdra till kansliet att bereda motionen enligt praxis, så som opolitiskt, rättsligt och sakkunnigt samt redovisa tidigare beslut i ärendet.
-

Skäl för yrkandena

De senaste åren har många brott där renar varit inblandade skett. Att renar blir skjutna, dödas och försvinner är en tydlig markering av hat mot samer. Denna diskriminerande effekt gentemot samerna måste samhället, vår regering och våra brottsbekämpande myndigheter ta ansvar för och korrigera för.

Plenum har tidigare antagit motion 516 Renskötselpoliser ¹ där det vid behandlingen av motionen angavs att möte ägt rum med Sametingets styrelse och Polismyndigheten region nord. Polismyndigheten var positiv till att polisen utbildas om renskötsel och samiska kultur för att öka kompetensen

¹ Plenum 2018-05-23—25, § 26.3.

hos deras tjänstemän och att myndigheten i samverkan med Sametinget går vidare med frågan. Sametingets styrelse har därefter uppdragit till kansliet att arbeta vidare med ärendet.²

Regeringen har år 2022 tagit fram ett åtgärdsprogram mot rasism mot samer. Tillsammans med den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott utgör programmet en grund för regeringens fortsatta arbete mot rasism mot samer. I programmet anges:

Företrädare för samiska organisationer har berättat att rasism mot samer bland annat tar sig uttryck i gärningar mot renar och att det finns problem med att dessa brott inte alltid markeras som hatbrott, vilket företrädare ansåg osynliggöra dessa som eventuella hatbrott. Organisationerna har efterfrågat kunskapshöjande insatser inom rättsväsendet för att synliggöra hatbrott. Det har också lyfts fram att utsattheten i förlängningen påverkar tilliten till myndigheter och andra offentliga aktörer.

I Brottförebyggande rådets statistik för 2020 identifierades 20 hatbrott mot samer. Det motsvarade 1 procent av alla identifierade främlingsfientliga och rasistiska hatbrott. Samiska företrädare har lyft fram att samer sällan anmäler brott vilket tros bero på att de som anmäler upplever sig bemötas med misstro och okunskap, att många känner sig rättslösa och att andelen anmälningar som leder till lagföring är liten.

Det finns behov av insatser för att skapa förutsättningar för att utveckla arbetet mot hatbrott som rör samer. Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten har de senaste åren höjt ambitionsnivån avseende hatbrott och andra brott som hotar demokratin. En målbild som Polismyndigheten formulerat i en delredovisning för sitt arbete är att alla hatbrott ska utredas av en särskild resurs med fördjupad kunskap om området och att det för medborgarna ska kännas meningsfullt att anmäla brott och kontakta polisen oavsett utgång i det enskilda ärendet.³

Åtgärdsprogrammet innehåller åtgärder för perioden 2022-2024 och utgår från fyra strategiska områden:

- Mer kunskap, utbildning och forskning
- Förstärkt förebyggande arbete på nätet
- Ett mer aktivt rättsväsende
- Civilsamhället: ökat stöd och fördjupad dialog

Arbetet kommer följas upp och inom ramen för de olika strategiska områdena har regeringen gett flertalet olika myndigheter uppdrag att inom sina

² Styrelse 2018-06-12–14, §136.1.

³ Regeringskansliet 2022. Åtgärdsprogram mot rasism mot samer.

ansvarsområden arbeta förebyggande och motverkande mot rasism mot samer. Sametinget har inte tilldelats något specifikt uppdrag och har således heller inte fått medel för arbetet mot rasism mot samer.

Nedan följer de uppdrag andra myndigheter har i åtgärdsprogrammet samt om och på vilket sätt Sametinget involverats i arbetet, främst med fokus på yrkandet i aktuell motion:

- Brottsförebyggande rådet (Brå) ska göra en fördjupad studie om hatbrott mot samer för att öka kunskapen om, och stärka det förebyggande arbetet mot, rasism som riktas mot samer. I genomförandet av uppdraget ska myndigheten inhämta kunskap och erfarenheter från berörda myndigheter, inklusive Sametinget och relevanta organisationer inom det civila samhället. Sametinget ingår i uppdragets referensgrupp.
- Polismyndigheten ska under 2022 och 2023 fortsatt utveckla och förbättra arbetet för att bekämpa hatbrott och andra brott som hotar demokratin. Polismyndigheten ska bland annat genomföra kompetenshöjande insatser inom myndigheten samt redovisa resultat av det arbete som bedrivs för att förstärka den brottsutredande förmågan och uppkläringen av dessa brott. Inom ramen för uppdraget ska Polismyndigheten samverka med andra myndigheter och organisationer.
- Myndigheten för arbetsmiljökunskap ska inhämta och sammanställa kunskap om samband mellan vissa grupper utsatthet och arbetsrelaterad stress. Ett särskilt fokus ska vara kunskap om arbetsmiljö och vilken betydelse utsatthet till följd av etnisk tillhörighet, hudfärg och religion eller annan trosuppfattning kan ha för individens hälsa. Kunskapssammanställningen ska spridas så att den kan utgöra ett stöd för arbetsgivare, skyddsombud och andra förtroendevalda på arbetsplatser. Sametinget medverkar i uppdragets referensgrupp.

Styrelsen beslutade 29 september 2023, § 145.7

att inhämta yttrande , samtliga nämnder och ungdomsrådet.

Paragrafen justeras omedelbart

Ungdomsrådet ser positivt på motionens innehåll att verka för att införa en skärpt straffskala i samband med de brott som nämns i motionen.

Ungdomsrådet beslutar

att föreslå styrelsen att bifalla motionen

§ 55.2 M 602– Samisk naturbetesbaserad renskötsel och samisk traditionell kunskap om hållbart nyttjande av naturen och naturresurserna

Dokument

- ./.
- M 602 av Marianne Gråik, Johanna Njaita, Ingrid Inga, Åsa Blind 2023-02-23, dnr 1.1.8-2023-327
 - Plenumsprotokoll 2023-02-21 – 23, § 16
 - Styrelseprotokoll 2023-03-28 – 30, § 58.17
 - Styrelseprotokoll 2023-09.29, § 145.11

Föredragande: Hilda Granberg

Marianne Gråik, Johanna Njaita, Ingrid Inga och Åsa Blind har den 23 februari 2023 inlämnat en motion där de yrkar:

- att Sametinget inom ramen för fokalpunktsuppdraget verkar för inrättande av ett särskilt programråd enbart för samiska traditionell kunskap och att goda förutsättningar säkerställs för en levande traditionell naturbetesbaserad renskötsel i framtiden
- Att representanter i det särskilda programrådet för samisk traditionell kunskap i samråd med renskötselns organisationer samt att representanterna ska vara aktiva inom renskötsel och att även andra samiska näringar ingår i programrådet
 - Att representanter med stor kunskap om traditionell samisk kunskap om naturbaserad renskötsel och om samiskt levnadssätt och livsmiljö ingår i programrådet
 - Att verka för finansiering av det särskilda programrådet kan ske via Främjande av rennäringensanslaget fr om budgetåret 2023
- att Sametinget tillsätter det särskilda programrådet skyndsamt för att kunna påbörja arbetet med att synliggöra samisk traditionell kunskap och att stärka och säkerställa traditionell samisk naturbetesbaserad renskötsel för framtiden
- att Sametinget avsätter särskilda medel för att vidmakthålla traditionell samisk natur-betesbaserad renskötsel parallellt med arbetet i programrådet,
- att Sametinget inom ramen för fokalpunktsuppdraget anordnar seminarier om samisk traditionell kunskap, traditionell naturbaserad renskötsel, utfodring mm kopplat till biologisk mångfald och klimatförändringarna för att öka den generella kunskapen om rennäringen hos myndigheter, regeringen och forskningen. Inbjudna deltagare kan vara samebyar, renbetesdistrikt i Norge, renskötsselföreträdare i Finland, forskare, berörda myndigheter m fl.

Styrelsen beslutade den 28 – 30 mars 2023, § 58.17

att uppdra till kansliet att bereda motionen enligt praxis, så som opolitiskt, rättsligt och sakkunnigt samt redovisa tidigare beslut i ärendet.

Skäl för yrkandena

I motionen anges att röster inom renskötselförbundet menar att t ex Sametingets insatser enligt konventionen om biologisk mångfald och när det gäller beslut om katastrofskadeskydd tenderar att tunna ut samisk traditionell kunskap om naturbetesbaserad renskötsel och hållbart nyttjande och tillvaratagande av naturens resurser. Ett exempel är att Sametinget genom anslaget "Främjande av rennäring" enbart valt att stödja utfodring av renar vid beteskriser samtidigt som stöd inte ges till renskötare som väljer traditionell samisk naturbetesbaserad renskötsel som är i behov av andra insatser än utfodring. Renskötare anför också att motstående intressen och exploatörer kan hävda att nuvarande omfattning av renbetesmarkerna inte behövs för samisk naturbetesbaserad renskötsel eftersom allt fler renskötare kan utfodra renarna.

Vidare anges i motionen att det inom ramen för Sametingets fokalpunktsuppdrag enligt konventionen om biologisk mångfald (CBD) behöver utformas otraditionella insatser och åtgärder i mycket nära samarbete med renskötare för att upprätthålla och bevara traditionell samisk kunskap i praktiskt levnadssätt och livsmiljö och för att kunna upprätthålla naturbetesbaserad samisk renskötsel i ett förändrat beteslandskap för framtiden. Även ökad kunskap om traditionell samiska brukningssätt av beteslandskapet och naturen behövs för att kunna hävda rätten till mark och vatten inom renbetesmarkerna och för att synliggöra ändrade förutsättningar att leva, bo och klara sig av naturen och naturresurserna för hela renskötselområdet.

Motionären finner även att det finns stort behov av att revitalisera kunskap om samiskt traditionellt bruk av betesmarkerna, naturen och det samiska levnadssättet och livsstilen för att bevara biologisk mångfald inom renskötselområdet.

Motionären anser också att – utifrån att det sker storskalig utarmning av ekosystem inom det boareala och arktiska regionerna (renskötselområdet) – att utfodring av renar är idag livsnödvändigt för att kunna upprätthålla och bevara renskötseln som grund för hela det samiska samhället. Utfodringarnas negativa påverkan på dels betesmarkerna, dels på förändringar av traditionella samiskt brukningssätt och dels betydelsen av biologisk mångfald i det samiska samhället behöver särskilt uppmärksammas och belysas bl a inom ramen för Sametingets fokalpunktsuppdrag och genom forskningen.

Sametinget har i sitt regleringsbrev för budgetåret 2021 ett uppdrag enligt följande: *Sametinget ska vara fokalpunkt för artiklarna 8(j) och 10(c) i Konventionen om biologisk mångfald (CBD) och i det arbetet involvera andra myndigheter och aktörer som har kunskap och roll att spela i genomförandet av dessa artiklar i Sverige. Sametinget ska senast 15 december 2023 till regeringen (Miljödepartementet) redovisa hur fokalpunktsuppdraget genomförts under 2021-2023.*

Uppdraget innefattar i enlighet med Sametingets regleringsbrev för budgetåret 2021 all traditionell kunskap och hållbart sedvanebruk kopplat till biologisk mångfald i Sverige. Det innebär både samisk- och annan kunskapstradition.

Målgruppen för uppdraget är stor vilket innebär att avgränsningar har krävts. Hittills har målgrupperna innefattat intresseorganisationer som företräder kunskapstraditioner, myndigheter med koppling till traditionell kunskap och hållbart sedvanebruk i sina uppdrag samt företrädare för utbildningssektor och muséer. För att skapa plattform för dialog, möta målgrupperna och föra arbetet framåt har som framgår i motion 602 ett programråd bildats.

Programrådet har varit delaktig och fungerat som remissinstans bl.a. för det kunskapsmaterial som nämns i motion 602. Syftet med materialet är att samla information om CBD, artiklarna 8j och 10c, sätta det i en svensk kontext och därigenom skapa förutsättningar för ökad kunskap kring traditionell kunskap och hållbart sedvanebruk. Materialet beskriver bl.a. Sametinget som myndighet genom informationsfilm, Sametingets värdegrundsdokument Eallibirás, exempel på árbediehtu genom filmer som lyfter rennäringen, slöjden och fisket. Materialet beskriver även fäbodbruk i en film.

Att bilda ytterligare ett programråd inom ramen för fokalpunktsuppdraget bedöms kunna bidra till att skapa utmaningar med att hålla samman parallella processer. Inom fokalpunktsuppdraget finns brukargrupper med liknande och i vissa fall samma utmaningar och behov. Det kan gälla myndigheters hänsynstagande vid beslutsfattande som påverkar ex. renskötare, fiskare eller fäbodbrukare. Så som uppdraget är utformat behöver Sametinget därför se sin samordnande roll ur ett perspektiv som innefattar all traditionell kunskap.

De intresseorganisationer som företräder árbediehtu i fokalpunktsuppdragets befintliga programråd bedöms kunna utgöra stommen för ett intensifierat arbete med árbediehtu. På så sätt skulle detta arbete ha möjlighet att kanaliseras genom programrådet och ett jämlikt arbetssätt kunna bibehållas. Noteras bör att programrådets roll i ett eventuellt kommande uppdrag inte är fastställt och kan komma att ta andra former än dagens upplägg.

Styrelsen beslutade 29 september 2023, § 145.11

att inhämta yttrande från samtliga nämnder och ungdomsrådet..

Paragrafen justeras omedelbart

Ungdomsrådet har svårt att bedöma vad motionen kan tillföra redan befintliga strukturer inom fokalpunktsansvaret.

Ungdomsrådet beslutar

att föreslå styrelsen att avslå motionen.

§ 55.3 M 606– Sámi Offelaččat/Samiska vägvisare i Sverige

Dokument

- ./.
- M 606 av Johanna Njaita, Anja Fjellgren Walkeapää 2023-06-01, dnr 1.1.8-2023-1088
 - Plenumsprotokoll 2023-05-30—31, -06-01—02, § 31
 - Styrelseprotokoll 2023-06-20—21, § 106.6
 - Styrelseprotokoll 2023-09-29, § 145.15

Föredragande: Hilda Granberg

Johanna Njaita och Anja Fjellgren Walkeapää den 1 juni 2023 inlämnat en motion där de yrkar:

att Sametinget ska verka för att ett offelaš-system skall finnas i Sverige.

Styrelsen beslutade den 20 -21 juni 2023, § 106.6

att uppdra till kansliet att bereda motionen enligt praxis, så som opolitiskt, rättsligt och sakkunnigt samt redovisa tidigare beslut i ärendet.

Skäl för yrkandena

Under åren 2017-2019 drev Sáminuorra tillsammans med Vaartoe/Centrum för samisk forskning en utbildningsatsning där tre ungdomar under terminerna besökte skolor för att föreläsa om same och hur det är att vara same idag. Konceptet bygger på den norska Sámi Offelaččat-modellen. Det finns ett stort behov av denna utbildning i Sverige.

Det finns stora möjligheter att åstadkomma förändringar i positiv riktning, men för att det ska fungera så krävs det att staten satsar på en långsiktig strategi och säkra

finansiering för detta. I dagens samhälle kan vi se att det finns mycket vardagsrasism, för att förebygga det här så krävs det att vi satsar på barn och unga.

I regeringens *Åtgärdsprogram mot rasism mot samer* ⁴ anges att en viktig insats för att motverka rasism mot samer är att kunskapsnivån i samhället om det samiska folket, deras livsvillkor, kultur och rättigheter som urfolk stärks. Därför har regeringen gett Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF i uppdrag att genomföra insatser som ska bidra till att förebygga och motverka rasism mot samer. Insatserna ska ge kommuner och regioner stärkta förutsättningar att förebygga och motverka rasism mot samer, bland annat genom ökad kunskap om det samiska folket, deras livsvillkor, kultur och historia och rättigheter som urfolk. Fokus ska ligga på att motverka rasism och fördomar bland unga. Uppdraget ska genomföras i samråd med Barnombudsmannen, Sametinget, representanter för samiska ungdomar och samiska organisationer. Uppdraget löper under tre år och ska delredovisas till Regeringskansliet senast den 1 mars 2024 och slutredovisas senast den 14 februari 2025.

Sametinget ingår i uppdragets referensgrupp och kan informera om insatser som påbörjats/genomförts hittills, bland annat:

- Samverkan med Sáminuorra för att i dialog med andra myndigheter (just nu Skolverket, Universitets- och högskolerådet samt Forum för levande historia) titta på långsiktiga vägar framåt för metoden Nuoras Nurri (<https://www.saminuorra.org/nuoras-nurri/>).
- Samverkan med Nätverket för samisk hälsa och organisationen MÄN, för utbildningsinsatser som berör rasism, bemötande och psykisk hälsa för elevhälsa & ungdomsmottagningar.
- Kick-off och utbildning för ett antal kommuner som under förra året fick särskilt stöd av MUCF för att genomföra insatser för att stärka möjligheten till delaktighet för unga nationella minoriteter & urfolk. Arbetet fortlöper under 2023, med ett erfarenhetsutbyte i slutet av året.
- Fokus på ungas egna röster om rasism, hot och hat genom bland annat:
 - Poddavsnitt om rasism, som sändes tillsammans av podden @samesystrar <https://samesystrar.se/evelina-solsten/>
 - Panelsamtal med unga under Barnrättsdagarna

⁴ <https://www.regeringen.se/informationsmaterial/2022/07/atgardsprogram-mot-rasism-mot-samer/>

- Panelsamtal under Almedalsveckan (webbsändas:
<https://almedalsveckan.info/program/67504>)
- Föreläsning om minoritetstress och vardagsrasism, samt panelsamtal under delaktighetsveckan i oktober (<https://www.lansstyrelsen.se/vasterbotten/om-oss/kalender/kalenderhandlingar---vasterbotten/2023-10-16-delaktighetsveckan-2023.html>)
- Seminarium under MR-dagarna i november med fokus på rasism på arbetsmarknaden <https://www.mrdagarna.se/>
- MUCFs ungdomsenkät LUPP (lokal uppföljning av ungdomspolitiken) översätts till nord-, syd-, och lule-samiska under året.
- Möte med Sanningskommissionen vid två tillfällen, för att diskutera hur de arbetar med ungas delaktighet i arbetet.

Styrelsen beslutade 29 september 2023, § 145.15
att inhämta yttrande från Ungdomsrådet.

Paragrafen justeras omedelbart

Ungdomsrådet ser inte offelaš system som något bra alternativ utan anser att man bör sikta på hållbar en lösning, t ex ändring av läroplan så att det omfattar kunskap om samer så att alla barn / ungdomar lär sig om samer i skolan.

Ungdomsrådet beslutar

att föreslå styrelsen att avslå motionen.

§ 56 Ungdomspolitiskt handlingsprogram

Dokument

- ./.
- Ungdomspolitiskt handlingsprogram

Föredragande: Hilda Granberg

Genomgång av förslag till nytt ungdomspolitiskt handlingsprogram.
Diskussion om innehållet och viss revidering.

Ungdomsrådet beslutar

att bereda ärendet vidare.

§ 57 **Verksamhetsplan**

Dokument

./ - Förslag till verksamhetsplan 2023-2025

Föredragande: Hilda Granberg

Ordförande går igenom sitt förslag till verksamhetsplan 2023-2025, viss revidering sker under mötet.

Ungdomsrådet beslutar

att anta verksamhetsplan 2023-2025.

§ 58 **Övriga frågor**

§ 58.1 **Arbetsordning för Sametingets Ungdomsråd**

Föredragande: Hilda Granberg

Genomgång av ungdomsrådets arbetsordning. En förfrågan om var förra ungdomsrådets förslag till styrelsen om ändring tagit vägen ska klargöras till nästa möte.

Ungdomsrådet beslutar

att bereda ärendet vidare.

§ 59 **Nästa möte**

Föredragande: Hilda Granberg

Behov finns att hålla ett möte för att planera aktiviteter för samverkan med valnämnden.

Ungdomsrådet beslutar

att hålla nästa möte 12 december kl 16:00-20:00 om det finns budget för mötet.

Ordförande avslutar mötet / Ságadoalli loahpaha čoahkkima.

Verksamhetsplan 2023-2025

Sámediggi
Sámedigge
Sámiedigge
Saemiedigkie

Sametingets Ungdomsråd

Ordinarie

Hilda Granberg, ordförande

Ella Karin Nårsa

Johannes Rimpi Heinonen

Vakant

Vakant

Ersättare

Stina Granberg

Naadja Östergren

Anna-Maria Nårsa

Vakant

Vakant

Innehåll

Mål.....	2
För att uppnå målen.....	2
Samiska ungdomar ska ha inflytande och medbestämmande i sametinget och svensk politik	2
Samiska ungdomar deltar aktivt i politiskt arbete	2
Alla samiska ungdomar över 18 år är registrerade i sametingets röstlängd	3
Ett aktivt samarbete med andra samiska ungdomar och ett aktivt internationellt samarbete med ungdomar från andra urfolk.....	3

Mål

Samiska ungdomar ska ha inflytande och medbestämmande i sametinget och svensk politik

Samiska ungdomar deltar aktivt i politiskt arbete

Alla samiska ungdomar över 18 år är registrerade i sametingets röstlängd

Att det ska finnas ett aktivt samarbete med andra samiska ungdomar samt ett aktivt internationellt samarbete med ungdomar från andra urfolk.

För att uppnå målen

Samiska ungdomar ska ha inflytande och medbestämmande i sametinget och svensk politik

För att göra just detta måste vi försöka få en mer betydande plats i sametingets plenum detta kan vara genom att ha en informations- och frågestund på varje plenum, det kan också vara att vi får delta på möten med styrelsen så att vi kan föra de ungas talan. För att nå ut till de svenska politikerna ser vi en stor möjlighet att vi som ungdomsråd samverkar med det svenska ungdomsrådet för det är framtidens politiker och vad vore inte bättre än att påverka just dem redan från start.

Samiska ungdomar deltar aktivt i politiskt arbete

Idag ser vi att de samiska ungdomarna är väldigt engagerade i diverse olika frågor och många har en stark vilja att driva de samiska frågorna, men man vet inte riktigt hur. Vi som ungdomsråd ska sträva efter att få ett samiskt ungdomsråd i varje förvaltningskommun som kan hjälpa oss att nå ut och påverka fler, dessa ungdomsråd kan vi sedan hänvisa till svenska ungdomsrådet så att vi kan få en mycket större påverkan på politiker och kunna göra vårans röst hörd. Vi måste även sträva efter att göra det enklare för samiska ungdomar att lära sig om politik, idag kan det verka väldigt svårt att läsa sig till vad sametinget gör och vilka frågor som lyfts och så vidare, därför tror vi att det skulle vara väldigt bra att skapa en hemsida där vi kan samla information om vad sametinget gör, vilka partier som finns, hur man röstar i sametinget, språkmedel ja listan kan göras lång på vad en plattform skulle kunna erbjuda de samiska ungdomarna.

Alla samiska ungdomar över 18 år är registrerade i sametingets röstlängd

För att uppnå detta mål måste vi sträva efter ett gott samarbete med valnämnden, det är vi som är unga och därför har vi bäst koll på vad som lockar ungdomarna. Vi ska tänka på vad vi kan göra för valnämnden för att dem ska nå ut till de unga, detta genom att till exempel komma med tips och erfarenhet vad vi ser funkar för att få fler att vilja anmäla sig till röstlängden, så som att erbjuda tävlingar för lockandet eller guider för att underlätta ansökningarna.

Ett aktivt samarbete med andra samiska ungdomar och ett aktivt internationellt samarbete med ungdomar från andra urfolk.

Detta pågår redan i form av SPR-N så här kan vi mest fokusera på att bara ha ett fortsatt samarbete och deltagande i detta. Men det finns bättrings potential på det internationella samarbetet, här kan det till exempel vara att öka samarbetet med styrelsen så att vi kan följa med på deras internationella sammankomster som berör ungdomsfrågor för att vi ska kunna knyta kontakter och därav skapa samarbeten på en internationell nivå. Årligt deltagande på permanent forum är ett annat exempel som ungdomsrådet anser är viktigt.